

Föreningen för SUS – kvinnoprojekt i Bangladesh

SUS-nyheter

www.susisverige.se • susisverige@gmail.com • Pg 18 95 87-9 • Medlemsavgift 150 kr/år
Postadress: Föreningen för SUS – kvinnoprojekt i Bangladesh,
c/o Kjell Johansson, Färggårdstorget 38, 116 43 Stockholm

September 2021

Styrelsen
rapporterar

Givande nätverksmöte om samarbete kring SUS

Den 14 april – vilket för övrigt är Bangladesh nyårsdag – hade vi ett digitalt nätverksmöte med våra två samarbetsföreningar Kväkarhjälpens och Vänortsföreningen Jönköping-Bangladesh. Sammanlagt deltog tolv personer.

Vi hade både trevliga och givande samtal om vårt gemensamma stöd till SUS.

Kväkarhjälpens berättade om de organisationsbedömningar som har genomförts de senaste åren, dels Svalornas systemrevision dels Kväkarhjälpens mer allomfattande organisationsbedömning.

Båda bedömningarna visade att SUS bedriver relevant arbete med god målpuppfyllelse, men att det finns brister internt i organisationen, till exempel vad gäller personalfrågor.

Kväkarhjälpens följer löpande upp rekommendationerna från organisationsbedömningarna och planerar att besöka SUS i höst, eller tidigt nästa år.

Kväkarhjälpens informerade även om IT-centret, som

nu har startat sin verksamhet i Dream Center. En person har anställts som utbildningsansvarig, och den första kursen i Windows och Office har genomförts. Deltagare var nio kvinnor och elva män med skiftande utbildningsbakgrund.

Nya kurser är planerade för resten av året. Enligt Showpoun Paul på SUS har den offentliga invigningen fått skjutas upp till senare på grund av pandemin.

Höjd egeninsats i IDP

Jönköpingsföreningen lyfte frågan om egeninsats för det gemensamma projektet Integrated Development Project,

Kom till medlemsmöte 24 oktober

Om pandemiläget tillåter kommer vi att ha ett medlemsmöte 24 oktober klockan 17. Vi träffas på den bangladeshiska restaurangen Shere Khan, Sveavägen 96 i Stockholm, och äter middag tillsammans. Föreningen betalar notan, och tar gärna emot frivilliga gåvor för att täcka utgifterna.

och föreslog att vi tre organisationer skulle dela jämnt på summan, i stället för att Kväkarhjälpens, i enlighet med tidigare beslut, skulle stå för en högre summa än vi andra.

Förslaget godtogs av alla föreningar. För vår egen förening innebär det att vi betalar 15 000 kronor för 2021, vilket är 2 000 kronor mer än budgeterat, 32 100 kronor för 2022 och 32 200 kronor för 2023, vilket är 8 000 kronor mer per år än vad vi skulle ha betalat utifrån den ursprungliga fördelningen.

Lisa Arlbrandt
susisverige@gmail.com

Journalisten Troy Enekvist, som har arbetat i Bangladesh och är aktuell med boken *Klimatflykt*, kommer att visa bilder.

Anmäl dig senast den 20 oktober till susisverige@gmail.com. Eller ring/skicka sms till Selina Parvin, tel 070-749 02 50.

M-LK

Årsmötet valde Lisa Arlbrandt till ny ordförande

Vid föreningens årsmöte den 28 mars valdes Lisa Arlbrandt till ny ordförande.

Årsmötet hölls digitalt även denna gång. 18 medlemmar deltog.

Den största förändringen i styrelsen är skiftet på ordförandeposten, då Selina Parvin avböjde omval.

Lisa Arlbrandt var ordförande under åren 2008–2011 och har varit suppleant i styrelsen de senaste åren.

Shahina Jesmin valdes till ny suppleant efter Israt Jahan.

Föreningens styrelse har nu följande sammansättning:

Lisa Arlbrandt, ordförande, Kjell Johansson, kassör och Annika Gillegård, sekreterare.

Övriga ledamöter är Margit Palokangas, Selina Parvin och Christina Tillö. Suppleanter är Maj-Lis Koivisto, Ananna Nandini och Shahina Jesmin.

Maj-Lis Koivisto
susisverige@gmail.com

Gör så här vid gåva vid begravning

Vi får ibland minnesgåvor i samband med dödsfall. För att vi ska ha möjlighet att sända ett tackkort i tid till begravningen behöver vi i samband med gåvan få uppgift om tidpunkt och plats för begravningen, samt kontaktuppgifter till givaren. Skicka gärna informationen på mejl till susisverige@gmail.com.

Det går också att skicka uppgifterna med

vanlig post till: Föreningen för SUS – kvinnoprojekt i Bangladesh, c/o Kjell Johansson, Färggårdstorget 38, 116 43 Stockholm.

Vi är tacksamma att få uppgifterna så snart som möjligt.

Alla penninggåvor går oavkortat vidare till SUS. Betala in valfritt belopp till föreningens plusgiro 18 95 87-9.

M-LK

Dela lika

22 september är det höstdagjämning. Fira höstens ankomst med en solidarisk handling – dela dina inkomster den dagen med SUS. Sätt in ditt bidrag på föreningens pg 18 95 87-9. Stort tack!

M-LK

Svårt för kvinnor att få juridisk rättvisa

SUS har sedan starten arbetat med att öka kvinnors delaktighet i samhället, medverkat till att sprida kunskap om kvinnors rättigheter, ökat jämställdheten mellan män och kvinnor och skyddat kvinnor i särskilt utsatta situationer.

2019 gjorde SUS en stor studie, *Study on Analysis of Present Situation of Getting Justice of Women*. Där har man intervjut 704 personer: kvinnor som har sökt rättvisa, jurister, journalister, personer som arbetar med mänskliga rättigheter, poliser och många andra.

Trots att kvinnors situation har förbättrats på många sätt, läskunnigheten har ökat betydligt och kvinnor har större möjligheter att studera vidare och att få ett arbete utanför

hemmet, är studien deprime- rande läsning. Mycket är också svårt att förstå eftersom jag inte har tillräckligt stora kunskaper om det bangladeshiska samhället.

Våldet har ökat

När det gäller utsatthet för våld har den ökat. Våldet mot kvinnor begångna av kvinnans man är bland det högsta i världen, enligt UNFPA (United Nations Population Fund) 2019. 46 procent av kvinnorna i Bangladesh har utsatts för våld inom familjen.

Eftersom en gift kvinna ofta bor tillsammans med mannens familj begås våldet inte enbart av mannen utan också av andra familjemedlemmar. Orsaken kan till exempel vara att familjen vill pressa kvinnans familj på mer hemgift.

Det är inte bara fattiga kvinnor som utsätts för våld utan det är kvinnor ur alla samhällsklasser. Möjligheten att få juridisk hjälp är bristfällig trots bra lagar och rättigheter. Eftersom Bangladesh är ett korrupt samhälle kan de som har råd muta olika tjänstemän eller vittnen. Personer med makt i samhället kan också hota vittnen eller målsägande.

Ofta tar en juridisk process flera år och man ger upp. I många fall försöker man först lösa tvister lokalt i byn om man bor på landet, genom så kallad shalishi.

Okunskap om lagar

Svagheten där liksom på många andra håll är att man inte kan eller känner till de lagar som berör våld mot kvinnor och barn. Inte heller

poliser och andra som möter våldsutsatta kvinnor har kunskap om landets lagar.

Enligt undersökningar som gjorts anser 93 procent att det ökande våldet beror på barn- äktenskap, 78 procent att man inte använder sig av de lagar som finns och 53 procent hemgiften. Det ökande drogmissbruket är en annan anledning. Under pandemin har våldet ökat på grund av ökad fattigdom till följd av att samhället har varit nedstängt, vilket gjort det svårt för många att arbeta.

Genom grupper som till exempel Stop Violence Against Women arbetar SUS med att minska våldet mot kvinnor, ett arbete som vi har stöttat under många år.

Hela studien finns att läsa på vår webbplats suisiverige.se.

Christina Tillö

SUS prioriterade Baby Basic under pandemin

Under pandemin har gravida kvinnor behövt extra mycket stöd. SUS har därför prioriterat *Baby Basic*, det projekt vi finansierade under andra halvåret 2020, enligt en rapport vi har fått.

Som vi tidigare har berättat, gick vår förening in med ett stöd på 24000 kronor till projektet *Baby Basic*, för perioden juli-december 2020. Stödföreningen i Finland, som tidigare hade finansierat projektet, kunde inte längre göra det så vi täckte glappet. Från och med i år finns *Baby Basic* i Integrated Development Project.

Baby Basic vänder sig främst till unga gravida kvinnor som befinner sig i en utsatt situation, till exempel på grund av

fattigdom eller okunskap om hur de kan få en säker graviditet och förlossning.

Viktigt för kvinnors hälsa

Enligt rapporten har SUS prioriterat *Baby Basic* under pandemin eftersom gravida mödrar har behövt extra mycket stöd då. Tillgången till vård i samband med graviditet och förlossning rapporteras ha minskat från 91 procent till 51 procent och barnadödligheten har ökat.

SUS har gett stöd till blivande och nyblivna mödrar både på sjukhuset, i satellitkliniker och genom hembesök, samt bistått med rådgivning via telefon. Projektet har stöttat kvinnor både vid hemförlossningar, i kontakt med förlossningsvård på statliga sjukhus och

i vården av nyfödda. Kvinnorna har även fått paket med hygienartiklar både för förlossnings- och spädbarnsvård.

Baby Basic har även arbetat långsiktigt med hälsoinformation och medvetandegörande i kvinnogrupper och i familjer.

SUS vill genom projektet höja medvetenheten om mödra- och barnhälsa på många nivåer i samhället och öka alla kvinnors tillgång till god vård.

Champa Akter är en av kvinnorna som fick hjälp under pandemin. Foto: SUS

Arbetet sker gemensamt med myndigheter, och SUS projektpersonal och statligt anställda hälsoarbetare besöker byar och grupper tillsammans.

Under perioden fick 73 gravida kvinnor, 215 svärmödrar, 59 äkta män samt 400 kvinnor, som uttryckt att de snart vill bli gravida, stöd och rådgivning genom *Baby Basic*.

Lisa Arlbrandt

Ökat våld mot kvinnor och barn under pandemin

Nedstängt och mycket svårt för daglönearbetare att få ihop sin försörjning. Ökat våld mot kvinnor och barn. I mars 2021 fick föreningen ett brev från Begum Rokeya där hon berättade hur SUS verksamhet har påverkats av pandemin.

"Från mars 2020 till maj 2020 var hela landet nedstängt, vilket påverkade SUS verksamhet. Främst har människors försörjning blivit lidande. Många människor har förlorat möjlighet att skaffa sig en inkomst. Utbildningsinstitutioner har varit stängda och är fortfarande stängda (mars 2021). SUS mikrofinansieringsverksamhet har

drabbats allvarligt. Alla SUS aktiviteter var stängda, personalen höll kontakt via mobil.

I juni 2020 började SUS långsamt att ta upp sina aktiviteter igen. Vi har skänkt mat och pengar till våra medlemmar genom bidrag som vi har fått från våra godhjärtade givare i Sverige och i Belgien.

För närvarande (mars 2021) pågår alla våra aktiviteter mer eller mindre som vanligt och vi följer gällande covid-19-restriktioner.

SUS har hela tiden ordnat aktiviteter för sina medlemmar och andra i samhället om vikten av att hålla avstånd, bära mask, tvätta sig noga med tvål, använda handsprit. SUS

personal har delat ut broschyrer och satt upp affischer. För närvarande sprider vi kunskap om vikten av att vaccinera sig.

Covid-19 har främst drabbat kvinnor och barn samt funktionshindrade och äldre personer. Under denna tid har våldet mot kvinnor ökat allvarligt, droganvändningen har också ökat.

Alla typer av sexuella trakasserier och våldtäkter av kvinnor och barn ökar fortfarande allvarligt. SUS avdelning för rättshjälp fungerar och arbetar ihärdigt."

Begum Rokeya
mars 2021

översättning och bearbetning: Eva Hägerstrand

SUS kan anställa kommunikatör med hjälp från vår förening

Föreningens styrelse har beslutat att ge bidrag till SUS för att anställa en kommunikatör.

SUS personal arbetar med knappa resurser, vilket innebär att kommunikationen kring den viktiga verksamheten inte alltid kan prioriteras. Det vill vår förening hjälpa till att ändra på.

Styrelsen har beslutat att ge SUS cirka 3000 kronor per månad i bidrag för att anställa en kommunikatör som i första hand arbetar med att skriva reportage och förmedla berättelser om SUS verksamhet till oss och andra bidragsgivare.

Berättelserna vill vi förmedla till medlemmar och andra som stödjer SUS och vi hoppas att det även kan leda till att vi kan samla in mer pengar till SUS.

Föreningen ger till en början stöd för ett år, med möjlighet till förlängning om det fungerar bra.

SUS har påbörjat anställningsprocessen. Föreningen kommer att vara med och besluta om val av kandidat.

Med denna insats kommer vår förening dock att ha mindre möjligheter att ge akutstöd, vilket SUS har fått information om.

Maj-Lis Koivisto

Svårt pandemiläge i Bangladesh

Den 13 juli 2021 lättade myndigheterna på covid-restriktionerna så att människor kunde resa hem under Eid al-Adha festivalen.

Tiotusentals människor reste från de stora städerna hem till sina byar i fullastade färjor och bussar innan regeringen åter införde nedstängning i ytterligare två veckor och stängde kontor, transporter, fabriker och shoppingcentra till den 5 augusti.

Bangladesh registrerade det

högsta antalet nya covid-19-fall och dödsfall under en enda dag mitt under den strikta nedstängningen. Under 24 timmar rapporterades 15 192 insjuknade och 247 dödsfall.

Hälsominister Zahid Maleque kallade, enligt nyhetskanalen Al Jazeera, situationen "mycket svår" då nästan 90 procent av alla sjukhusbäddar var upptagna. Han anmodade alla att följa riktlinjerna för att minska spridningen av viruset. Han sa vidare att regeringen kommer att rekrytera

8000 hälsoarbetare, inklusive 4000 läkare, för att ytterligare förbättra hälso- och sjukvårdsservicen och öka vaccinationskampanjen mot coronaviruset i hela landet.

Från den 3 januari 2020 till den 13 augusti 2021 rapporterade Bangladesh 1 405 333 bekräftade fall av covid-19 och 23 810 dödsfall till World Health Organization (WHO).

Till och med den 10 augusti 2021 har totalt 19 671 620 vaccindoser hanterats.

Eva Hägerstrand

Dream House har fått en tredje våning

SUS Dream House har nu fått en tredje våning.

Den 30 mars skulle bygget vara klart. Byggnaden har fått ytterligare sex rum för övernattnings, samt ett förråd och en träningslokal.

Som vi har berättat tidigare finns nu också ett IT-center där SUS vidareutbildar sin personal om datorer och internet.

Maj-Lis Koivisto

Dream House tredje våning på väg att färdigställas.

Foto: SUS

Hälften av Bangladesh kvinnor har utsatts för våld av sin man

I Bangladesh utsätts hälften av alla kvinnor under sin livstid för fysiskt eller sexuellt våld av en intim partner. Globalt utsätts var tredje kvinna. Det visar en rapport från Världshälsoorganisationen WHO.

Enligt rapporten, vars siffror är från 2018, har i genomsnitt 13 procent av alla kvinnor i världen varit utsatta för våld av sin partner året som föregick statistiken. I Bangladesh hade

23 procent av kvinnorna utsatts för våld under perioden.

Våldet börjar tidigt: Globalt har var fjärde kvinna i åldern

15–24 år, som har varit i ett förhållande, upplevt våld av en intim partner.

Rapporten *Global, regional and national estimates for intimate partner violence against women and global and regional estimates for non-partner sexual violence against women* finns att ladda ner från WHO:s webbplats who.int. Sök på rapportens namn.

Rapporten presenterades den 8 mars i år.

Maj-Lis Koivisto

H&M skriver under nytt säkerhetsavtal för klädindustrin

Svenska H&M och en rad andra klädföretag har kommit överens med fackföreningar i Bangladesh om ett nytt säkerhetsavtal för textilfabrikerna i landet.

Det nya tvååriga avtalet trädde i kraft den första september, enligt Omvärlden. Klädföretagen förbinder sig att följa sina åtaganden inom hälso- och säkerhetsprogrammet i lan-

det. Det inkluderar oberoende kontroller samt en oberoende klagomålsmekanism.

1 134 människor miste livet och 2 500 skadades när textilfabriken Rana Plaza kollapsade 2013. I avtalet som togs fram efteråt fanns bland annat krav på fungerande nödutgångar, och brandsäkra elektriska ledningar.

Det tidigare avtalet löpte ut sista augusti. M-LK

Luftföroreningar och astma satte stopp för utvisning

En man från Bangladesh, bosatt i Frankrike, skulle utvisas ur landet. Men beslutet hävdades av domstol. Ett av skälen var de stora problemen med luftföroreningar i Bangladesh, kombinerat med mannens astma. Domen, där flyktingstatus kopplas till miljöskäl, kan få genomslag i framtida processer, enligt Miljö & Utveckling. M-LK

DN rapporterade från reportageresa till Bangladesh

DN:s klimatredaktör Peter Alestig besökte Bangladesh i början av året. Resultatet blev flera artiklar.

Den första artikeln, *Den dödliga branden slår mot dem som redan är svagast*, kom 23 mars och handlade om den stora branden i flyktinglägret i Cox Bazar då minst 15 personer dog och cirka 50 000 personer blev hemlösa. Han beskriver den hopplösa situationen för de rohingyer som befinner sig i lägret utan rätt att arbeta eller lämna lägret och utan möjlighet att återvända till Myanmar. Övriga artiklar handlar om

hur klimatförändringarna påverkar landet. *Just när människorna skulle ta klivet upp ur fattigdomen krossade klimatkrisen deras drömmar* publicerades 11 april och beskriver hur de stigande havsnivåerna i Sundarbans deltaområde påverkar människorna och livet där.

Artikeln *Mangroven suger upp mer växthusgaser än regnskogen – kan snart försvinna* handlar även den om mangroveskogarna i Sundarbans, publicerades 20 april.

Tyvärr har vi inte fått tillstånd av DN att återpublicera artiklarna. M-LK

Vaccinering går trögt på grund av vaccinbrist

Enligt *Our world in data* har cirka tio procent av befolkningen i Bangladesh fått åtminstone en dos vaccin mot covid-19. Landet skulle ha fått vaccin från Indien, men på grund av covidutbrottet där ute blev hälften av leveranserna. Bangladesh har sedan köpt vaccin från Ryssland och Kina, enligt Wikipedia. Från juli kan personer över 30 år vaccineras, enligt Daily star.

15 augusti skulle vaccinationerna i flyktinglägren i Cox Bazar starta för rohingyer över 55 år. Vaccineringen skulle äga rum med hjälp av FN-organet UNHCR. M-LK

Ur Sydasien.se:

Kvinnoförakt. Flera protester ägde rum i Dhaka mot våldtäkter och mord på kvinnor. En intervjuad kvinnoaktivist säger till tidningen att sexualbrotten hänger samman med det förakt mot kvinnor som är utbrett i stora delar av Sydasien (jan 2021).

Författare avled i fängelse. Författaren Mushtaq Ahmed avled av okända skäl i fängelse i Dhaka där han suttit häktad i tio månader tillsammans med tecknaren Ahmed Kabir Kishore. Båda greps efter att ha beskrivit situationen i landet under coronapandemin som långt allvarligare än myndigheterna gjorde gällande. Kishore frigavs senare mot borgen (april 2021).

Olagliga tegelbruk spåras. Föroreningar från tusentals småskaliga och koleddade tegelbruk orsakar svåra miljöproblem i Bangladesh. Nu har forskare i USA och Bangladesh utvecklat en metod för att snabbt lokalisera olagliga fabriker via satelliter och AI-teknik (maj 2021).

Intervju med ambassadör. I en intervju säger Sveriges nya ambassadör i Bangladesh, Alexandra Berg von Linde, att hon vill ändra eländesbilden av landet (juni 2021). M-LK

Värva medlem – få en gåva

Känner du någon som är intresserad av kvinnors rättigheter och utvecklingsfrågor? Tipsa gärna om vår förening! Om du värvar en ny medlem skickar vi en gåva från SUS hantverksavdelning till dig. Den du värvar måste ange ditt namn när hen betalar in medlemsavgiften på 150 kronor till föreningens pg 18 95 87-9. M-LK

Vem är vem hos SUS och i föreningen?

1. Vad gör du i föreningen/i SUS?
2. Hur kom det sig att du engagerade dig för SUS?
3. Vad har ditt engagemang betytt för dig?
4. Berätta lite om dig själv!

Lisa Arlbrandt

**Föreningen för SUS –
kvinnoprojekt i Bangladesh**

1. Jag är ordförande i styrelsen, vilket jag även har varit tidigare, 2008–2011.
2. Jag bodde i Bangladesh några år som barn eftersom mina föräldrar jobbade på svenska skolan där.

Redan då fick vi kontakt med Rokeya och hennes fantastiska arbete för kvinnors rättigheter. När jag senare i livet flyttade till Stockholm högg Rokeya och föreningen

tag i mig och på den vägen är det!

3. Det känns roligt och viktigt att vara med och stödja bra projekt i ett land som ligger så nära hjärtat. Jag har lärt känna många intressanta eldsjälur och blivit inspirerad av dem.
4. Jag jobbar med jämställdhets- och utvecklingsfrågor även på arbetstid, nämligen på Världsnaturfonden WWF. På fritiden tycker jag om att sjunga, spela, bada och att hänga med min familj, alltså en man och två döttrar.

Foto: Daniel Forsberg

Foto: Privat

Abdur Razzak, SUS

1. För närvarande arbetar jag som projektkoordinatör för ”Women Empowerment and Gender Equality Project”, som finansieras av Svalorna Indien Bangladesh i Lund. I projektet arbetar vi med att stärka kvinnors rättigheter genom att berätta om och diskutera med både kvinnor och män om kvinnors rättigheter i syfte att uppnå jämställdhet.

Mitt arbete består av att skriva projektplaner, vara delaktig i att ta fram en projekt-

budget och se till att arbetet i fält går framåt. Jag samlar även in data från fältnivån för att kunna analysera hur projektet framskrider och skriva rapporter. Dessa rapporter sänds regelbundet till givarorganisationerna.

För att projektet ska kunna genomföras och dess mål och delmål kunna uppnås samarbetar jag med fältpersonalen samt upprätthåller goda relationer med myndigheter och icke-statliga organisationer (NGOs).

Dessutom är jag ansvarig för organisationens information och kommunikation.

2. Redan under min barndom engagerade jag mig i olika aktiviteter inom sociala och kulturella organisationer. Då jag växte upp i Netrakona, där Sabalamby Unnayan Samity (SUS) har sitt kontor, lärde jag känna några av de personer som arbetade inom organisationen. De arbetade för att förändra samhället socialt, ekonomiskt och kulturellt.

Efter att jag hade tagit min

mastersexamen i bengalisk litteratur började jag min karriär som lärare på en högskola.

2003 började jag arbeta på Grameen Bank. Även om organisationen har fått Nobels fredspris var jag inte imponerad av dess verksamhet med mikrokrediter. Så jag slutade. Efteråt frilansade jag hos olika organisationer och publicerade artiklar i olika frågor.

På den tiden letade SUS efter någon som skulle kunna arbeta med information och kommunikation. Jag sökte tjänsten, intervjuades och anställdes. Jag fascinerades av organisationens idéer och arbete med kvalitativa förändringar i människors tänkande och dess engagemang för kvinnors rättigheter.

3. Eftersom jag skriver och publicerar mig har jag varit tvungen att grundligt analysera livet, verkligheten, samhället, politiken och kulturen. Genom mitt arbete hos SUS har jag fördjupat förmågan att analysera frågor om samhälle,

ekonomi, landsbygd och kvinnors rättigheter. Jag har på ett djupare plan kommit i kontakt med sociala konsekvenser vilket har påverkat mig både som individ och som del i en familj. Denna insikt har gjort mig mer känslig för många saker. Jag uppskattar SUS arbete och är tacksam mot SUS.

4. Efter kontorstid engagerar jag mig i sociala och kulturella aktiviteter som socialarbetare och spenderar tid med familjen. Jag trivs att vara hemma med den. Men jag tycker också om att se mig omkring. Vi är en grupp som brukar resa tillsammans. Jag har besökt ett 40-tal av Bangladesh distrikt.

Att skriva är ett annat område som ger mig glädje. Många av mina artiklar, dikter, noveller har publicerats i olika publikationer. Två poesiböcker har också publicerats. En roman och en poesibok är på väg.

Jag bor med min familj och är lycklig med min fru Kamrun Nahar, mina två döttrar och andra i min familj.

Om ett smyckeskrin och en nyfiken änka

Under våren träffades SUS läsecirkel på Zoom för att diskutera "Änkan som vägrade dö" av Shirshendu Mukhopadhyay, en släktsaga från Bangladesh.

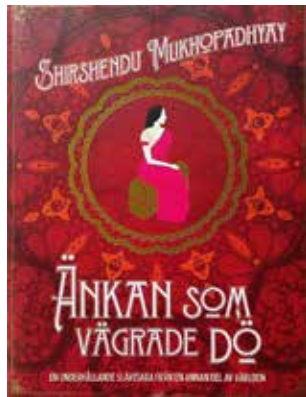
Författaren är född 1935 i Mymensing i nuvarande Bangladesh. Då var området en del av Indien. Han har även arbetat som lärare och journalist. Flera av hans romaner har filmats.

Om bokens titel skulle ha översatts helt korrekt från bengali skulle namnet vara "Smyckeskrinet", vilket vore en mer passande titel. Bokens centrum utgörs nämligen av ett smyckeskrin.

Behöver inte lönearbete

Somlata, en fattig flicka på 18 år, gifts in i en rik och så kallad "fin" familj. Ingen i den nya familjen försörjer sig genom lönearbete. Den lever stortilat och äger mycket mark. När familjen behöver pengar säljer de antingen guld eller mark för att kunna hålla sin höga levnadsstandard. Somlata tänker på männen i familjen som "drönare" och "latmaskar".

I huset där Somlata flyttar in bor hennes make, 32 år då de gifter sig, och svärföräldrarna. Makens storebror med hustru ingår även de i hushållet och så också en äldre släkting, svärfars syster Pishima, som giftes bort vid sju års ålder och blev änka

när hon var tolv. Då en änka inte fick gifta om sig har hon inte levt i någon relation med en man, men är mycket nyfiken på hur det skulle vara.

Svärmodern kommer från en fattig familj så hon och Somlata får en bra relation.

Det finns inga barn i huset och familjen har tjänstefolk.

Tar hand om smyckena

Somlata är den som finner Pishima död. Pishima "talar", precis efter sin död, till Somlata och berättar var smyckeskrinet finns. Somlata tar hand om det och berättar inte för någon i familjen att hon har det. Guldets i smyckeskrinet var Pishimas hemgift, resten av familjen vet att det fanns, söker efter det, men kan inte finna det efter Pishimas död.

När familjen får allt sämre ekonomi ser Somlata till att den öppnar en butik för försäljning av saris. Motståndet bland familjens män att lönearbete är starkt

"Änkan som vägrade dö" av Shirshendu Mukhopadhyay. Boken skrevs på bengali 1993 och är utgiven på Piratförlaget.

men de tycker alltmer om det. Somlata och hennes make arbetar i butiken varje dag. Pengarna till att starta butiken kommer från guldets i smyckeskrinet.

Boken presenteras som en berättelse om tre generationer kvinnor. Dock är en generation tydligast beskriven, Somlatas. Den äldre generationen bidrar mest genom smyckeskrinet.

Skrinets ägare, änkan Pishima, dyker upp då och då i berättelsen. Hon är mest nyfiken på hur det är att ha sex i en relation. Hon har ju aldrig fått uppleva det.

Starka kvinnor

Somlatas dotter, Boshon, möter vi först som ung vuxen och endast under en dag. Kanske är det Pishima som har återkommit i en ny skepnad? Samtliga kvinnor beskrivs som starka och initiativrika.

Berättelsen är en saga, en sköna. Som läsare, intresserad av Bangladesh, kan det vara intressant att ta del av beskrivningen av en miljö i Bangladesh, som går helt på tvärs med den gängse bild vi får av landet genom media.

Eva Hägerstrand

Köp Begum Rokeyas bok

Vill du veta mer om SUS historia och hur organisationen började? Begum Rokeyas bok är en bra start.

Begum Rokeyas bok *My Way to Freedom Through the Light of Experience*

finns översatt till engelska. Föreningen säljer boken för 150 kronor. Priset är inklusive frakt och emballage. Sätt in pengarna på vårt pg-konto 18 95 87-9, ange vart vi ska skicka boken så kommer den med posten.

Gör någon glad – köp ett gåvokort

Bästa presenten till den som redan har allt är ett gåvokort som gör att SUS kan fortsätta förbättra livet för många genom att stärka kvinnors rättigheter. Vi har ett neutralt gåvokort och ett med en julhälsning.

Betala 200 kronor till pg 18 95 87-9, glöm inte att uppge namn och kontaktuppgifter, gärna e-post. Meddela även adressen som kortet ska skickas till! Mejla sedan uppgifterna till oss på: sisisverige@gmail.com.

M-LK

Tagore i bokcirkeln

Skicka ett mejl till sisisverige@gmail.com om du vill vara med i föreningens bokcirkel, som träffas nästa gång den 10 november klockan 19. Beroende på pandemiläget träffas vi antingen fysiskt eller via Zoom. Vi läser *Den landsflyktiga* av Rabindranath Tagore. M-LK

Vill du veta mer om Tagore?

Författaren, kompositören och konstnären Rabindranath Tagore blev 1913 den förste icke-europé som fick Nobelpriset i litteratur. Han är den ende kompositör som skrivit två länders nationalsånger, Indiens och Bangladesh.

Sveriges radios program

OBS har berättat om Tagore åtminstone två gånger: I ett 14 minuter långt inslag från 2013 och i en artikel från 2011.

<https://sverigesradio.se/avsnitt/272232>

<https://sverigesradio.se/artikel/4489068>.

M-LK

Lax ersätter den populära bangladeshiska fisken hilsha i receptet nedan.

Foto: Selina Parvin

Ugnsstekt senapslax lagad som i Bangladesh

Fisk med ris är en vanlig maträtt i Bangladesh. Den populäraste fisken heter hilsha. Den är en smakrik fet fisk som alla i Bangladesh älskar. Lax finns också, men slår inte hilsha i popularitet. Receptet nedan liknar hur man lagar hilsha med senapsfrön.

Ingredienser

för 2 personer
500 g laxfilé, fryst eller färsk
2 msk hela röda eller svarta senapsfrön
1 färsk grön paprika
1 gul lök
½ tsk hel svart kummin
2 msk olivolja
¼ tsk malen spiskummin
½ tsk malen gurkmeja
½ tsk paprikapulver

salt och peppar
2–3 st färska eller torkade gröna chilifruktar (efter smak)
2 tsk pressad färsk ingefära
2–3 st torkade lagerblad
1 dl mjölk eller grädde
1 dl vatten
1 msk lime- eller citronjuice

Gör så här:

Blötlägg senapsfröna i minst en timme. Sila bort vattnet och mixa kornen med lite vatten och salt.

Ta bort skinnet från fiskfilén och skär den i bitar.

Mixa eller hacka paprikan i små bitar. Hacka löken fint.

Rosta kummin i en torr stekpanna ungefär fem minuter på medelvärme. Ta sedan

bort stekpannan från värmen.

Värm olja i en kastrull och stek löken tills den blir gyllenbrun.

Blanda i alla kryddor. Riv lagerbladen i små bitar och blanda i kryddblandningen. Häll i grädde och vatten. Blanda allra sist i kumminet. Rör om och låt koka 6–8 minuter.

Ta bort kastrullen från värmen. Smaka av med salt och peppar.

Placera alla laxskivor i en ugnssäker form och håll kryddblandningen över. Pressa citronsaft över laxen och blanda alltihop väl. Låt stå i minst 5 minuter.

Täck med folie och grädda i 200 graders ugnsvärme cirka 30 minuter.

Servera med ris eller kokt potatis samt grönsaker.

Selina Parvin
driver Food Club,
Facebookgrupp
för matbilder

Redaktionen

Redaktör för nyhetsbrevet är Maj-Lis Koivisto (M-LK), tel 0700-20 90 29.

Skribenter i detta nummer är Lisa Arlbrandt, Eva Hägerstrand, Maj-Lis Koivisto (M-LK), Selina Parvin, Abdur Razzak, Begum Rokeya och Christina Tillö.